

18 en dan?

Waar 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.

Op het moment waarop iemand 18 jaar wordt, verandert er veel. In Nederland ben je voor de wet volwassen. Je mag dan zelf beslissingen nemen zoals bijvoorbeeld voor het eerst stemmen, zelf overeenkomsten voor huur, koop of een hypotheek afsluiten. Je moet een DigiD aanvragen en zelfstandig verzekerd zijn met betrekking tot ziekte. Wettelijk zijn ouder(s)/verzorger(s) verplicht om hun kind te helpen in het levensonderhoud en bij de studie totdat hij de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Het is verstandig om duidelijke afspraken te maken over wat je van elkaar kunt verwachten. Hieronder volgt een overzicht van onderwerpen waarover samen afspraken gemaakt kunnen worden. Extra informatie is te vinden op: www.18ennu.nl of www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achtien-jaar-woorden

1. Vraag een DigiD aan

Met een persoonlijke DigiD (Digitale Identiteit) log je in op websites van de overheid. Denk aan het versturen van je belastingaangifte, de aanvraag van studiefinanciering of zorgtoeslag. De DigiD kan worden aangevraagd via www.digid.nl. Nadat de DigiD is geactiveerd kunnen ouder(s)/verzorger(s) een machtiging aanvragen (www.digid.nl/machtigingen). Met deze machtiging is het mogelijk om namens hun kind aanvragen te doen of wijzigingen door te geven.

2. Bankrekening

Het is belangrijk dat een kind een eigen betaalrekening heeft. Hierop wordt bijvoorbeeld zakgeld, kleedgeld of studiefinanciering gestort. Op deze rekening kan ook het salaris, een eventuele uitkering en de zorgtoeslag worden overgemaakt.

3. Zorgverzekering

Vanaf 18 jaar moet iedereen in Nederland een eigen zorgverzekering hebben en vallen kinderen niet meer bij ouder(s)/verzorger(s) onder de verzekering. Vaak kan een kind nog wel via de ouder(s)/verzorger(s) verzekerd blijven. Een zorgverzekering vraag je aan bij een van de vele zorgverzekeraars. De basisverzekering, aanvullende vergoedingen en premies verschillen per zorgverzekeraar. Als ouder(s)/verzorger(s) geen zorgverzekering aanvragen, verzorgt de huidige zorgverzekeraar automatisch een basisverzekering voor het kind. Ouder(s)/verzorger(s) ontvangen in dat geval automatisch bericht van de verzekeraar waar het kind tot het 18e levensjaar verzekerd is.

4. Zorgtoeslag

Controleer of het kind in aanmerking komt voor een zorgtoeslag. Een kind krijgt de zorgtoeslag van de belastingdienst, maar alleen wanneer hij hier recht op heeft. Het jaarinkomen moet bijvoorbeeld lager zijn dan 19.000 euro (inkomen ouder(s)/verzorger(s) is niet van belang). Zie voor meer informatie www.belastingdienst.nl/toeslagen.

5. Verzekeringen

Bekijk ook de andere verzekeringen. Een thuiswonend kind is vaak tot de leeftijd van 27 jaar meeverzekerd op de aansprakelijkheidsverzekering van de ouder(s)/verzorger(s). Gaat een kind zelfstandig/ begeleid wonen, dan moet de aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering of reisverzekering zelf worden afgesloten.

6. Van Jeugdwet naar WMO/WLZ

Een minderjarig kind dat zorg nodig heeft, krijgt dit veelal vergoed vanuit de Jeugdwet. Na de 18e verjaardag volgt een overstap naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) of Wet Langdurige Zorg (WLZ). Voor de WLZ moet een kind aangemeld worden bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ).

WLZ

Krijgt een kind al zorg uit de WLZ? Dan is er geen nieuwe indicatie nodig. Het kind gaat vanaf zijn 18e verjaardag wel een eigen bijdrage betalen. De hoogte wordt vastgesteld door het CAK. Alle mensen die recht hebben op langdurige zorg (met een WLZ indicatie) kunnen hulp krijgen van een cliëntondersteuner. Hij ondersteunt met alle vragen rondom het regelen en de uitvoering van de langdurige zorg. Vraag ernaar bij het zorgkantoor of de onafhankelijke cliëntondersteuners van Mee en Adviespunt Zorgbelang. www.zorgwijzer.nl/fac/wlz

WMO

Als een kind minder intensieve zorg nodig heeft, valt hij onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Deze wet heeft als doel om mensen met een beperking zo veel mogelijk mee te laten doen in de maatschappij. Deze ondersteuning wordt geregeld bij de gemeente. Vraag bij de gemeente welke regelingen er zijn, zoals een tegemoetkoming of ondersteunende maatregel. Ook kan er recht zijn op (bijzondere) bijstand. Ook voor deze zorg geldt een eigen bijdrage waarvan de hoogte wordt vastgesteld door het CAK. www.rijksoverheid.nl/odnerwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/wmo-2015

PGB

Als een kind een persoonsgebonden budget (PGB) heeft, is het belangrijk dat ouder(s)/verzorgers op tijd vertegenwoordiging regelen als zij dat nodig vinden. Anders wordt hun kind na zijn verjaardag automatisch budgethouder. Acht weken van tevoren krijgen ouder(s)/verzorger(s) een uitnodiging van het zorgkantoor voor een gesprek hierover.

CAK-bijdrage

Het CAK zorgt ervoor dat de regels en wetten vanuit de overheid worden nageleefd. Ze zorgen voor het innen van de eigen bijdrage voor mensen die zorg krijgen vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Als een kind na zijn 18e verjaardag zorg ontvangt, moet er ook een eigen bijdrage betaald worden. Het CAK zorgt voor de hoogte van dit bedrag en het innen ervan. Zorg voor een goede berekening zodat er niet teveel betaald wordt. Het CAK ontvangt gegevens over het inkomen van de Belastingdienst. Kijk goed of de gegevens kloppen en neem anders contact met de Belastingdienst op zodat ze het kunnen aanpassen. Zie voor meer informatie www.CAK.nl

7. DUO

Tegemoetkoming studiekosten

Als het kind 18 jaar wordt en voortgezet onderwijs volgt, kan er beroep gedaan worden op de tegemoetkoming studiekosten voor scholieren. Deze tegemoetkoming is een gift en wordt onder bepaalde voorwaarden toegekend. De tegemoetkoming gaat in vanaf het kwartaal na de 18e verjaardag. Ouder(s)/verzorger(s) krijgen dan geen kinderbijslag meer. Vraag op tijd de tegemoetkoming aan bij DUO. www.duo.nl/particulier/financiering-voor-scholieren-tegemoetkoming-aanvragen of www.duo.nl/particulier

Studiefinanciering

Als een kind studeert, heeft het vanaf 18 jaar recht op studiefinanciering. Studiefinanciering komt van de Nederlandse overheid. Hiermee wordt (een deel) van de studiekosten en het levensonderhoud betaald. De hoogte van de studiefinanciering is afhankelijk van de opleiding (mbo, hbo of wo). Vraag studiefinanciering op tijd aan. Ga naar www.duo.nl en houd de DigiD bij de hand.

8. Beschermingsmaatregelen

Curatele, mentorschap, bewindvoering

Als een kind 18 jaar is, is hij voor de wet handelingsbekwaam en wordt hij in staat geacht de eigen belangen te behartigen. Voor de wet is een kind dan ook handelingsbevoegd: hij mag bijvoorbeeld contracten afsluiten en beslissen over eigen zorg. Wanneer er sprake is van een verstandelijke beperking bij een kind kunnen ouder(s)/verzorger(s) besluiten om hun kind te (laten) vertegenwoordigen. De kantonrechter kan een van de ouder(s)/verzorger(s) als mentor, bewindvoerder of curator benoemen. Een mentor beslist op het persoonlijke vlak, waaronder de zorg. Een bewindvoerder beheert geld en goederen. Een curator doet beide.

Mentorschap

Mentorschap en bewindvoering wordt geregeld om ervoor te zorgen dat ouder(s)/verzorger(s) beslissingen mogen blijven nemen over hun kind, wanneer hij dit niet zelf kan. Wanneer ouder(s)/verzorger(s) geen mentorschap of bewindvoering regelen maar wel beslissingen nemen voor hun kind na zijn 18e levensjaar, wordt dat wettelijk als fraude gezien. Ouder(s)/verzorger(s) zijn dan namelijk niet meer automatisch de vertegenwoordiger van hun kind. Door een mentor aan te wijzen, zorgen ouders(s)/verzorger(s) ervoor dat er wettelijk gezien iemand verantwoordelijk is voor hun kind vanaf 18 jaar. Meestal is dit een van de ouder(s)/verzorger(s). De mentor beschermt een kind op persoonlijk gebied. De mentor zorgt voor vragen en afspraken op het gebied van zorg. Het gaat niet om financiële zaken die geregeld moeten worden.

Bewindvoering

Een bewindvoerder zorgt voor de financiële zaken en beschermt het vermogen van het kind. Hij regelt bijvoorbeeld de financiën voor een mobiele telefoon maar zorgt ook voor de belastingaangifte. Jaarlijks wordt een verslag uitgebracht naar de rechter. Die controleert uit naam van het kind of alles goed gaat. Een vertegenwoordiger van de zorginstelling waar een kind zorg afneemt, kan geen mentor of bewindvoerder zijn. Maximaal kunnen er twee mentoren en twee bewindvoerders aangesteld worden. Bewindvoering en mentorschap worden via de rechtbank geregeld. De rechter bepaalt na ontvangst van een aantal documenten, of het nodig is om een mentor of bewindvoerder aan te wijzen. Er komt een zitting. Ook wordt er om een bereidverklaring gevraagd. Hiermee verklaart een ouder te handelen in het belang van het kind en niet uit eigen belang. De benodigde formulieren kunnen worden gedownload op de website van de Rechtspraak, www.rechtspraak.nl. Zie voor meer informatie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap

n.b. De aanvraag verloopt via de kantonrechter. Er zijn alleen griffiekosten. Curatele stelling is een zwaarder middel en duurder omdat de handelingsonbekwaamheid moet worden vastgesteld. Aanvraag verloopt via de rechtbank.

9. Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen (participatiewet)

Wanneer een kind van school gaat, vindt de beoordeling arbeidsvermogen plaats. Hiermee wordt de mogelijk tot werken bedoeld. Wanneer een kind door een ziekte of beperking moeite heeft met het vinden of behouden van werk, wanneer hij niet zelfstandig het minimumloon kan verdienen of wanneer hij door een ziekte of beperking helemaal niet kan werken, is het mogelijk om ondersteuning bij participeren aan te vragen. Wat de mogelijkheden zijn en welke ondersteuning het kind nodig heeft, beoordeelt het UWV. Samen met school wordt een aanvraag beoordeling arbeidsvermogen (ABA) bij de UWV gedaan. Het UWV beoordeelt of er wel of geen mogelijkheden zijn om te werken. Dit kan ook werk zijn waarmee een kind minder dan het minimumloon verdient. Iemand heeft arbeidsvermogen als hij:

- Met begeleiding kan werken;
- Een voorziening nodig heeft om te kunnen werken;
- Alleen beschut werk kan doen.

Criteria van arbeidsvermogen

Volgens de regels van de Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (Wajong) beschik iemand over arbeidsvermogen als is voldaan aan vier criteria. Dit zijn de criteria zoals die in de wet zijn vastgelegd.

- Iemand kan een taak uitvoeren in een arbeidsorganisatie. Hiermee wordt bedoeld dat je mogelijk niet alle taken aankunt die horen bij een baan maar wel een taak kunt uitvoeren die onderdeel uitmaakt van de baan;
- Iemand heeft basale werknemersvaardigheden. Hiermee wordt bedoeld dat je kunt houden aan afspraken en vragen kunt en durft te stellen;
- Iemand kan tenminste een uur aaneengesloten werken. Hiermee wordt bedoeld dat je minimaal een uur de aandacht bij het werk kunt houden zonder dat je hierbij intensieve begeleiding nodig hebt;
- Iemand is tenminste vier uur per dag belastbaar. Hiermee wordt bedoeld dat je minimaal vier uur per werkdag moet kunnen werken.

Banenafpraak

Heeft een kind arbeidsvermogen maar ook ondersteuning nodig, dan komt hij in aanmerking voor een indicatie banenafpraak. De gemeente kan dan helpen met het vinden en behouden van werk. De gemeente kan verschillende middelen inzetten. Men gaat ervan uit dat een kind niet in staat zal zijn zelfstandig het wettelijk minimumloon te gaan verdienen. Het kind wordt dan opgenomen in het Doelgroepenregister.

Beschut werk

Heeft een kind arbeidsvermogen maar daarbij ook heel veel ondersteuning begeleiding en aanpassingen nodig, dan kan hij een beschutwerkindicatie krijgen. De gemeente kan dan bovenop de gewone ondersteuning extra middelen inzetten. Voor beschut werk maakt het UWV afspraken met de werkgever en ouder(s)/verzorger(s).

Wajong

Wanneer er twijfel is of wanneer het duidelijk is dat een kind geen arbeidsvermogen heeft, kan de beoordeling arbeidsvermogen aangevraagd worden met daaraan gekoppeld een Wajong beoordeling. Deze aanvraag kan samen met een ouder(s)/verzorger(s), begeleider (van school) of iemand van de gemeente ingevuld worden. Het UWV adviseert om school in te schakelen bij het indienen van een aanvraag. De trajectbegeleider van school bespreekt dit vroegtijdig met ouder(s)/verzorger(s). De trajectbegeleider geeft eveneens bij een aanvraag een gemotiveerd advies op basis van de ervaringen met de leerling. Hieronder vallen de gegevens uit het leerlingvolgsysteem ten aanzien van het lesprogramma en praktijkmodules, de observaties en registraties vanuit de stages, medische en psychologische gegevens en informatie over de belastbaarheid en begeleiding. Daarnaast is het mogelijk dat de trajectbegeleider aanwezig is bij de beoordeling. Dit alles om de meest recente informatie te kunnen geven en de beoordeling daarmee goed en vlot te laten verlopen. De uitslag is bepalend voor het uitzetten van een passend vervolgetraject.

Aanvraag Beoordeling Arbeidsvermogen (ABA) en de rol van school

School heeft van het UWV een adviserende rol gekregen. Het UWV adviseert leerlingen dan ook dringend om de aanvraag samen met school in te vullen. School vraagt deze samen met ouder(s)/verzorgers aan in het laatste jaar. Zie voor meer informatie:

www.uwv.nl/particulieren/klantenservice/wat-is-wajong-index.aspx

10. Inkomensvoorziening

Bijstandsuitkering

Valt een kind onder de indicatie Banenafspraken maar is er geen werk dan heeft hij recht op een bijstandsuitkering. Deze kan aangevraagd worden bij de gemeente. De toegang per gemeente is verschillend. Kijk voor meer informatie op de site van de gemeente van uw eigen woonplaats.

Participatie uitkering

Valt een kind niet onder de regeling Banenafspraken, beschutwerk of Wajong dan kunnen ouder(s)/ verzorger(s) een aanvraag doen voor een participatie uitkering bij de gemeente.

Wajong

Heeft een kind de Wajong toegekend gekregen dan krijgt hij vandaaruit een inkomen. Het UWV regelt dit.

Minimum Jeugdloon

Dit is van toepassing op jongeren in nieuw beschut werk en met een indicatie Banenafspraken. Let wel, dit is gebaseerd op het aantal gewerkte uren. Hierbij kan een aanvulling vanuit de gemeente mogelijk zijn.

n.b: Schoolmaatschappelijk werker van de school kan u verwijzen naar de contactpersonen van de gemeente. Deze onderdelen komen ook aan de orde in het LOB

11. Checklist en meer informatie

- DigiD
- Bankrekening
- Zorgverzekering / zorgtoeslag
- Verzekeringen
- Zorgtoeslag
- WMO / WLZ / PGB / CAK
- DUO / Tegemoetkoming studiekosten & studiefinanciering
- Mentorschap / bewindvoering / ondercuratelestelling
- ABA (school)
- Inkomensvoorziening

Meer informatie

Voor vragen kun je altijd contact opnemen met school of zoeken op onderstaande sites:

www.belastingdienst.nl/toeslagen

www.hetcak.nl

www.rijksoverheid.nl

www.digid.nl

www.uwv.nl

www.mijngeldenzo.nl

[www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achtien-jaar-worden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-18-jaar-
worden](http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achtien-jaar-worden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-18-jaar-worden)